

TỪ TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ HỘI NHẬP TRONG GIÁO DỤC ĐẾN SỰ HỢP TÁC GIÁO DỤC - ĐÀO TẠO VIỆT - MỸ HIỆN NAY

○ THS. NGUYỄN THANH NGA*

Thời đại ngày nay đang có sự phát triển như vũ bão về mọi mặt. Trong bối cảnh hội nhập, xu thế toàn cầu hoá và sự phát triển đó, nếu Việt Nam không có sự hội nhập về kinh tế, khoa học công nghệ, đặc biệt là giáo dục, sẽ ngày càng tụt hậu xa so với các nước trong khu vực và thế giới. Vì vậy, «giáo dục là quốc sách hàng đầu, đầu tư cho giáo dục là đầu tư cho phát triển» đã và đang được Đảng và Nhà nước ta đặc biệt quan tâm, thực hiện.

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh, đã có những tư tưởng tiến bộ về giáo dục, đặc biệt trong đó có tư tưởng hội nhập giáo dục - đào tạo (GD-ĐT). Nhân kỉ niệm 100 năm ngày sinh của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Tổ chức Văn hóa Giáo dục Khoa học của Liên hợp quốc (UNESCO) đã vinh danh Người là Anh hùng giải phóng dân tộc, nhà văn hóa kiệt xuất của Việt Nam và khẳng định: «*Sự đóng góp quan trọng về nhiều mặt của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong các lĩnh vực văn hoá, giáo dục và nghệ thuật là kết tinh của truyền thống hàng ngàn năm của nhân dân Việt Nam và những tư tưởng của Người là hiện thân của những khát vọng của các dân tộc trong việc khẳng định bản sắc dân tộc của mình và tiêu biểu cho việc thúc đẩy sự hiểu biết lẫn nhau*».

Chủ tịch Hồ Chí Minh, nhà giáo dục vĩ đại của dân tộc Việt Nam, cả cuộc đời Người chỉ mong muốn đưa dân tộc ta thoát khỏi tăm tối, lạc hậu trở thành một dân tộc văn minh, tiến bộ. Người đã dày công tìm kiếm, phát hiện và giới thiệu cho đất nước những nét mới của nền giáo dục tiên tiến trên thế giới để chúng ta học tập.

Đất nước đang bước vào thời kì đẩy mạnh hội nhập. Đây là cơ hội thuận lợi cho chúng ta mở rộng, nâng cao chất lượng hợp tác quốc tế trong GD-ĐT. Khi các trường đại học trong nước giao lưu với các trường của nước ngoài, chúng ta có thể học hỏi kinh nghiệm của các chuyên gia về chuyên môn giảng dạy, đặc biệt là tác phong

làm việc và tư duy khoa học. Chính Chủ tịch Hồ Chí Minh là một tấm gương về tinh thần học hỏi bạn bè quốc tế, Người nói: «*Không ai có thể tự xưng mình là giỏi lí luận. Do đó phải nêu cao tinh thần khiêm tốn, thật thà. Khiêm tốn học tập các đồng chí giáo sư bạn, cái gì biết thì nói là biết, không biết thì nói là không biết*»

Ngay sau khi nước nhà giành được độc lập, phải đối mặt với muôn vàn khó khăn, thách thức; trước vận mệnh đất nước như «ngàn cân treo sợi tóc», Người đã có những quyết định sáng suốt, phát động toàn dân tiêu diệt ba thứ giặc: giặc đói, giặc dốt và giặc ngoại xâm. Nhưng để đất nước «sánh vai với các cường quốc năm châu», phải chăm lo phát triển giáo dục; trước hết là xoá nạn mù chữ và bằng tầm nhìn xa, Bác đã mong muốn cử học sinh thanh niên đi nước ngoài học tập. Ngày 1/11/1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã gửi thư cho Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Mĩ Giem Biécơ về việc này: «... Nhân danh Hội văn hoá Việt Nam, tôi xin được bày tỏ nguyện vọng của Hội, được gửi một phái đoàn khoảng năm mươi thanh niên Việt Nam sang Mĩ với ý định một mặt thiết lập những mối quan hệ văn hoá thân thiết với thanh niên Mĩ, và mặt khác để xúc tiến việc tiếp tục nghiên cứu về kĩ thuật, nông nghiệp cũng như các lĩnh vực chuyên môn khác.

Trong thư, Bác đã nhấn mạnh nhu cầu, nguyện vọng học hỏi của «*tất cả các kĩ sư, luật sư, giáo sư Việt Nam, cũng như những đại biểu trí thức khác của chúng tôi mà tôi đã gặp. Trong suốt nhiều năm nay họ quan tâm sâu sắc đến các vấn đề của nước Mĩ và tha thiết mong muốn tạo được mối quan hệ với nhân dân Mĩ là những người mà lập trường cao quý đối với những ý tưởng cao thượng về công lí và nhân bản quốc tế, và những thành tựu kĩ thuật hiện đại của họ*»

* Học viện Báo chí và Tuyên truyền - Học viện CTQG Hồ Chí Minh

đã có sức hấp dẫn mạnh mẽ đối với giới trí thức Việt Nam.

Tôi thành thực hi vọng kế hoạch này sẽ được thuận lợi nhờ sự chấp thuận và giúp đỡ của Ngài, và nhân dịp này tôi xin gửi tới Ngài những lời chúc tốt đẹp nhất" ... (1).

Từ tư tưởng của Hồ Chí Minh về GD-ĐT và ý tưởng cử thanh niên Việt Nam sang Mĩ để giao lưu và học tập khoa học kỹ thuật sau đó trở về xây dựng đất nước; mong muốn ấy của Bác ngày nay đã trở thành hiện thực. Sau 15 năm bình thường hoá quan hệ giữa Việt Nam và Mĩ, hợp tác giáo dục đã trở thành một điểm nổi bật trong quan hệ giữa hai nước. Từ chỗ chỉ có khoảng 800 sinh viên (SV) Việt Nam theo học tại Mĩ, đến nay, đã có trên 13.000 SV, tăng gấp 4 lần so với năm 2006, đứng thứ 9 trong số các nước có SV du học tại Mĩ và đứng đầu về tốc độ gia tăng số SV theo học tại quốc gia này. Hầu hết SV Việt Nam du học tại Mĩ được đánh giá là có năng lực, sáng tạo và đạt kết quả học tập, nghiên cứu tốt. Nhiều SV đã được chính phủ Mĩ và các trường đại học trao giải thưởng về thành tích học tập.

Hàng năm, hàng trăm lượt giảng viên các trường đại học Mĩ đã sang giảng dạy các chương trình tiên tiến tại 23 trường đại học hàng đầu của Việt Nam. Bên cạnh đó, nhiều chương trình hợp tác khác với các tổ chức phi chính phủ, các công ty, các quỹ... của Mĩ đã và đang được thực hiện. Đại diện các cơ quan giáo dục Mĩ đã bày tỏ sự sẵn sàng tham gia vào các nỗ lực tìm kiếm các giải pháp nhằm cải thiện hệ thống giáo dục bậc đại học của Việt Nam.

Để hiện thực hóa các chương trình hợp tác hai nước trong lĩnh vực GD-ĐT, Chính phủ Việt Nam đề nghị chính phủ Mĩ quan tâm thúc đẩy tiến trình xây dựng trường đại học theo mô hình tiên tiến của Mĩ. Sự hợp tác, liên kết đào tạo giữa các trường đại học hai nước cũng đã có bước phát triển và đạt được nhiều kết quả tốt đẹp đang trở thành cầu nối quan trọng cho quan hệ hợp tác toàn diện, phát triển bền vững giữa hai quốc gia.

Tuy nhiên, hiện nay chúng ta đang phải đối mặt với thực trạng rất đáng quan tâm: HS, SV đi học tập ở Mĩ càng nhiều, đất nước càng phải chi một lượng ngoại tệ không nhỏ; nhiều SV sau khi tốt nghiệp không trở về nước làm việc, chúng ta

bị «chảy máu chất xám» và một nguồn trí tuệ rất lớn đang bị lãng phí.

Để nâng cao chất lượng, hiệu quả GD-ĐT, đẩy mạnh sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, hơn bao giờ hết chúng ta phải tiếp tục quán triệt, vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển giáo dục theo hướng hội nhập. Trước mắt, theo chúng tôi, cần triển khai thực hiện một số công việc sau:

1) Ngoài việc tiếp tục cử và tạo điều kiện để HS, SV đi đào tạo tại Mĩ và các nước có nền giáo dục, khoa học kỹ thuật công nghệ hàng đầu, chúng ta cũng cần mở rộng hợp tác đào tạo theo loại hình «du học tại chỗ» và liên kết đào tạo với các nước «mới nổi» trong nhóm nước BRICS.

2) Cần mở rộng việc đưa thực tập sinh đi các nước phát triển để họ có điều kiện vừa làm việc vừa học tập và nghiên cứu, nhanh chóng nâng cao trình độ để khi về nước họ sẽ là những cán bộ, giáo viên nòng cốt cho việc đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho đất nước.

3) Để thu hút HS, SV đi học tập ở Mĩ về nước làm việc, nhà nước, các trường đại học và các doanh nghiệp trong nước không những phải có các chính sách cụ thể về điều kiện làm việc thuận lợi mà còn phải chú trọng đẩy mạnh tuyên truyền giáo dục, khơi dậy trong «du học sinh» về tình cảm và trách nhiệm «con dân» đối với tương lai của quê hương đất nước Việt Nam.

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn mong mỏi đưa đất nước Việt Nam ta «sánh vai với các cường quốc năm châu». Hiện nay, đổi mới nâng cao hiệu quả hội nhập GD-ĐT chính là thực hiện mong ước của Người và góp phần thực hiện nhất quán đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, hoà bình, hợp tác và phát triển; đa phương hoá, đa dạng hoá quan hệ, chủ động và tích cực hội nhập quốc tế; nâng cao vị thế của đất nước; vì lợi ích quốc gia, dân tộc, vì một nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa giàu mạnh. □

(1) Hồ Chí Minh toàn tập, tập 4. NXB Chính trị quốc gia, H 2000.

Tài liệu tham khảo

1. Vụ Hợp tác quốc tế - Bộ Giáo dục và Đào tạo.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam. Văn kiện Đại hội lần thứ XI của Đảng. NXB Chính trị quốc gia, H 2010.
3. Báo Tiền phong online.